

Kylmän sodan poteroista rauhanturvaamisen suurvallaksi

Vuoden 1992 alussa Ukrainan armeijan ilmavoimilla oli yhdeksän rykmenttiä ja seitsemän helikopteriläivuetta. Nämä yksiköt oli jaettu viiden armeijajoukon alaisuuteen Kiovan, Odessan ja Karpahtien sotilaspiirien alueelle.

Nyt, kolmeentoista vuotta myöhemmin, armeijan ilmavoimat on saamassa itsenäisemmän aseman. Käynnissä olevien lukuisien uudistusohjelmien avulla pyritään luomaan linjakkaampi ja tehokkaampi organisaatio. Se muodostuu kolmesta ilmahuprikkaatista, jotka saavat myös uusia kansalliseen puolekseen liittyviä tehtäviä.

Kenties tunnetuin Ukrainan armeijan ilmavoimien toimintatapa on sen osallistuminen rauhanturvatehtäviin ympäri maailmaa. Se on antanut logistista tukea YK-operaatioille muun muassa Afrikassa. Rauhanturvatoiminnan kautta Ukraina mukauttaa itsensä vallitsevaan suhteeseen maailmanjärjestykseen.

6500 tanskkia, noin 7000 puansaroitua taistelajoneuvoa, 1500 taistelulentokoneita, yli 350 alusta, 1272 strategisella ydinkärjellä varustettua mantereensivallista ohjusta ja 2500 taktista ydinohjusta.

Pian itsenäistymisen jälkeen Ukrainan ja Naton suhteet alkoivat lähentyä. Jo vuoden 1992 alussa Ukrainan edustaja oli osaa Pohjois-Atlantin yhteistyöneuvoston (NACC) työryhmään. Pian tämän jälkeen maan armeijan henkilökunta ja reserviläiset vaimoivat uuden sotilasvalan Ukrainalle. Virallisten tietojen mukaan vuosina 1991–1994 noin 12 000 upseeria muutti pois Ukrainasta, ja maahan palasi yli 33 000 armeijan henkilökuntaan kuulunutta.

Helmiukuussa 1994 Ukraina liittyi ensimmäisenä IVY-maana Naton rauhankomppanioiden yhteistyösyveni entisestään vuonna 1997, kun Nato ja Ukraina solmivat erityiskomppaniussopimuksen. Sen perus-

UKRAINAN ARMEIJAN ILMAVOIMAT

Teksti ja kuvat: Marnix Sap ja Carlo Brummer / MIAS

Se näyttää olevansa kykenevä osallistumaan aktiivisena toimijana maailmanpolitiikkaan.

Neuvostoliiton osasta Nato-yhteistyöhön

Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen vuonna 1991 itsenäistynyt Ukraina peri yhden Euroopan suurimmista asevoimista. Elokuun 24. päivänä vuonna 1991 Ukrainan parlamentti Verkhovna Rada perusti maan puolustusministeriön ja päätti ottaa hallintaansa kaikki maan alueella olleet entisen neuvostojoukkojen yksiköt. Tuohon aikaan Ukrainan armeija käsitti 780 000 sotilasta,

teella Kiovaan on vuodesta 1999 lähtien ollut sijoitettuna Naton yhteyssuopeeri.

Massa-armeijaa karsitaan

Vuoden 1996 lopussa alkoivat asevoimien voimakkaat supistamistoimet: yli 3500 sotilasyksikköä lakkautettiin ja henkilöstöä vähennettiin 410 000:lla. Myös aseiden ja asejärjestelmien määrää karsittiin merkittävästi: taistelukoneiden määrä leikattiin 600:lla ja helikopterien 250:lla. Myös panssarivaunujen sekä taistelajoneuvojen määrää karsittiin.

Kahta vuotta myöhemmin aloitettiin vuoteen 2005 ulottunut asevoimien kehitys-

ohjelma. Siinä määriteltiin periaatteet, joiden mukaan Ukrainan asevoimia kehitetään. Ohjelma ei tähän asti pelkästään asevoimien leikkaamiseen, vaan se sisälsi myös toimia, joilla armeijan iskukykyä ja organisaatiota tehostetaan. Tehostamistoimien kuului muun muassa uuden kaluston ja aseistuksen hankkiminen joukkojen taistelukykyä parantamiseksi.

Vuoden 2005 loppuun mennessä ohjelman tarkoituksena oli vähentää asevoimien henkilöstöä 375 000:een niin, että siviilien suhteellinen osuus kokonaismäärästä kasvaa. Muiden supistustoimien ohella lentosotajoukkojen vahvuudesta oli tarkoitus karsia viisi divisioonaa, ja kirjavalvustusta oli